

zaaknummer 2011 T 277 (2)

Beslissing van 25 februari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) de volgende beslissing inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-Hertogenbosch
(voorheen mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht),

tegen:

[naam],
(verdere) identiteit onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
volgens klager van (in ieder geval) [periode] werkzaam in het
[kindertehuis] in [plaats].

1. De procedure

1.1. Op 11 mei 2011 is het Bisdom Rotterdam door de Klachtencommissie geïnformeerd over het feit dat klager onderhavige klacht wenste in te dienen. Niet duidelijk was wie als kerkelijk verantwoordelijke voor aangeklaagde had te gelden. Aan het Bisdom is medegedeeld dat werd aangenomen dat het als zodanig kon worden aangemerkt. In een brief van 11 juli 2011 heeft [naam], vicaris-generaal van het Bisdom Rotterdam bericht dat op basis van de aan het Bisdom ten dienste staande archieven geen statutaire relatie vast te stellen was tussen het Bisdom en het [kindertehuis], alwaar aangeklaagde werkzaam zou zijn geweest. Door de Klachtencommissie is verzocht de statuten ter zake van het [kindertehuis] toe te zenden, doch daarop is geen reactie van het Bisdom gevolgd.

1.2. De Klachtencommissie heeft besloten een bijzonder griffier, de heer [naam] (hierna: '[naam]') op grond van artikel 12 van de Procedure nader onderzoek te laten doen naar het [kindertehuis]. Klager is verzocht een klaagschrift in te dienen. Dat klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 maart 2012.

1.3. Het onderzoek van [naam] heeft geleid tot twee voortgangsrapportages (van 30 maart 2012 en 6 april 2012) en een eindrapportage van 30 april 2012. [naam] heeft geconcludeerd dat het Bisdom Rotterdam als kerkelijk verantwoordelijke voor aangeklaagde heeft te gelden.

1.4. Uit een reactie op de eindrapportage van [naam] van 30 mei 2012 volgt dat klager de bevindingen van [naam] overneemt. Uit een brief met bijlagen van 23 oktober 2012 van

[naam], algemeen econoom van het Bisdom, volgt dat het Bisdom de bevindingen van [naam] bestrijdt.

1.5. Op 19 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan deze beslissing te noemen leden. De inhoud van de behandeling was beperkt tot de vraag of het Bisdom als kerkelijk verantwoordelijke heeft te gelden. Dit is voorafgaand aan de mondelinge behandeling aan partijen medegedeeld.

Klager is niet ter zitting verschenen. Hij werd vertegenwoordigd door mr. Van Oijen voornoemd. Mr. Van Oijen heeft een pleitnota voorgedragen, die aan het dossier is toegevoegd. Voorts heeft mr. Van Oijen een schriftelijke reactie van klager overgelegd. Ook dat stuk is aan het dossier toegevoegd. Namens het Bisdom zijn verschenen de heer [naam] voornoemd en mevrouw [naam].

1.6. Na de zitting is het Bisdom in de gelegenheid gesteld nadere stukken te overleggen. Het Bisdom heeft dat gedaan bij brief van 17 januari 2013. Mr. Van Oijen heeft daarop gereageerd bij brief van 23 januari 2013.

2. De klacht

2.1. Klager heeft vanaf zijn vroege jeugd in vele pleeggezinnen en kindertehuizen moeten wonen. Hij verbleef van juli 1979 tot augustus 1980 in het [kindertehuis] in Wassenaar. Er waren in het [kindertehuis], zo herinnert klager zich, twee koks werkzaam: kok [naam] en aangeklaagde (bij klager enkel bekend als kok [naam]). Klager herinnert zich aangeklaagde als een vrij kale man die vrij klein van stuk was en een normaal postuur had. Hij schat dat aangeklaagde destijds ongeveer vijftig jaar oud was.

Klager hielp veel in de keuken, hij vond het geweldig om te helpen met friet bakken. Hij bouwde met aangeklaagde een goede band op.

Aangeklaagde vroeg klager in de zomervakantie van 1981 of hij met hem mee wilde gaan naar [plaats, land]. Dit leek klager heel leuk. Op Schiphol vertelde aangeklaagde dat zijn vrouw al in [land] was. Dit bleek, in [land] aangekomen, niet waar te zijn. Toen klager en aangeklaagde in het appartement aankwamen, zei aangeklaagde dat zij samen een bad moesten nemen. Zo begon het misbruik. Klager stelt dat aangeklaagde hem iedere dag van de vakantie aftrok en oraal bevredigde. Ook hebben aangeklaagde en klager anale seks gehad. Klager trok zich vaak terug in een kamer omdat hij erg bang was. Hij was immers in een vreemd land, kende de taal niet en was bang om vermoord te worden. Klager liet het misbruik gebeuren in de hoop veilig thuis te komen. Hij sloot zich af.

2.2. Het misbruik heeft het leven van klager volledig getekend. Hij is bijzonder getraumatiseerd. Hij is een geïsoleerd leven gaan leiden, kampt met erectieproblemen, heeft geen carrière kunnen opbouwen en heeft geen pensioen opgebouwd. Hij voelt zich in de kou staan.

Klager heeft zich ingezet om andere slachtoffers van pedofielen te helpen en mogelijke slachtoffers te beschermen. Hij heeft daartoe veel optredens voor de televisie gedaan waarin hij over het misbruik heeft verteld. Ook heeft hij de stichting [naam] opgericht. Klager zou heel graag het misbruik achter zich laten en een begin maken aan een 'eigen' leven, dat niets te maken heeft met misbruik. Dit lukt hem nog niet door alle doofpot-affaires die hij tegenkomt. Hij voelt zich geroepen tegen dat onrecht te vechten.

2.3. Klager wil met deze klacht de volgende doelen realiseren:

- a. Aan andere slachtoffers laten zien dat je er als slachtoffer zelf uit kunt komen;
- b. erkenning krijgen;
- c. afstand nemen van het seksueel misbruik, daarvoor heeft hij geld nodig;
- d. een vergoeding ontvangen voor de schade die hij heeft opgelopen door het misbruik.

3. De reactie op de klacht

Het Bisdom stelt dat niet aannemelijk is dat zij als kerkelijk verantwoordelijke voor aangeklaagde heeft te gelden. Los daarvan stelt het Bisdom dat zij alle daden van seksueel misbruik krachtig afkeurt.

4. De beoordeling van de ontvankelijkheid

4.1. Naar het oordeel van de Klachtencommissie is van toepassing de hiervoor genoemde, sinds 1 november 2011 geldende, Procedure. De klacht is immers formeel ingediend na 1 november 2011.

4.2. Niet gesteld of gebleken is dat aangeklaagde, kort gezegd, reeds op grond van een door hem beklede (kerkelijke) functie onder de verantwoordelijkheid Bisdom viel. De eventuele verantwoordelijkheid van het Bisdom moet derhalve worden afgeleid uit haar verantwoordelijkheid voor en/of invloed op het [kindertehuis]. Mede gelet op de stellingname van het Bisdom in de brief van 23 oktober 2012 moet immers worden aangenomen dat niet weerlegd kan worden dat aangeklaagde in het [kindertehuis] werkzaam is geweest.

4.3. Aan de Klachtencommissie ligt daarom thans voor de vraag of het [kindertehuis] dient te worden aangemerkt als een kerkelijke instelling als bedoeld artikel 1.1 sub a van de Procedure. Eerst indien wordt geoordeeld dat dit het geval is, kan de Klachtencommissie kennis nemen van de klacht. Dat kan voorts wanneer sprake was van een instelling naar Nederlands recht, wanneer daarop door (in dit geval) het Bisdom overwegende invloed werd uitgeoefend. Onweersproken is dat, zo sprake is van een kerkelijke – of een daaraan in voornoemde zin gelijk te stellen – instelling, op grond van de eindrapportage van [naam] (onder 4.) moet worden aangenomen dat het Bisdom Rotterdam daarvoor als kerkelijk gezagsdrager heeft te gelden.

4.4. Vaststaat dat het [kindertehuis] werd bestuurd via een stichting die, in ieder geval bij oprichting, een Kerkrechtelijke rechtspersoon was. Er is in het dossier sprake van twee stichtingen: de stichting [kindertehuis] en de stichting [naam]. Het Bisdom stelt dat aangeklaagde (mogelijk) in dienst is geweest bij de stichting die fungeerde als exploitatiestichting, volgens haar de stichting [naam]. Klager betwist dat de stichting [naam] als exploitatiestichting fungeerde en (dus) dat aangeklaagde aldaar in dienst moet zijn geweest.

4.5. Gezien het voorgaande kan niet worden vastgesteld bij welke stichting aangeklaagde (mogelijk) in dienst is geweest. De Klachtencommissie dient gelet daarop met betrekking tot beide voornoemde stichtingen te beoordelen of deze op enig moment zijn omgezet naar Nederlands recht, zoals door het Bisdom gesteld.

4.6. Uit de brief van (mr. Van Oijen namens) klager van 23 januari 2013 (sub 12 en 13) volgt dat erkend wordt dat de naam de stichting [naam] in 1975 is gewijzigd in [naam] Stichting. Die laatste stichting is omgezet naar in een stichting naar Nederlands recht. De naamswijziging is nadien ongedaan gemaakt. Dat leidt naar het oordeel van de Klachtencommissie tot de conclusie dat de stichting [naam] op het moment van het gestelde misbruik (1981) een stichting naar Nederlands recht was.

4.7. Met betrekking tot de stichting [kindertehuis] oordeelt de Klachtencommissie als volgt. Er is een conceptakte voor de omzetting van deze stichting naar Nederlands recht met een brief van notaris [naam] d.d. 9 juli 1974 (bijlage 2 bij de brief van het Bisdom van 17 januari 2013). Er is geen definitieve akte voorhanden. Klager betwist om die reden dat de omzetting heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie is echter, gelet op de conceptakte en de omstandigheid dat de aan de stichting [kindertehuis] gekoppelde stichting [naam]/[naam] Stichting in dezelfde periode is omgezet, van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat ook de stichting [kindertehuis] (in of omstreeks 1974) is omgezet naar een stichting naar Nederlands recht.

4.8. Dat leidt tot het oordeel dat indien aangeklaagde bij één van voornoemde stichtingen in dienst is geweest, dat dienstverband – ten tijde van het misbruik – werd vervuld bij een stichting naar Nederlands recht en derhalve niet bij een Kerkelijk instelling als bedoeld in de Procedure.

4.9. De Klachtencommissie komt voorts tot het oordeel dat geen, althans onvoldoende, aanwijzingen bestaan dat het Bisdom overwegende invloed op één of beide stichtingen uitoefende. Er is enkel – ten aanzien van de stichting [naam] – vast te stellen dat goedkeuring van de Bisschop vereist was voor besluiten tot wijziging van de statuten en opheffing van de stichting. Enige invloed op de verdere (dagelijkse) gang van zaken binnen deze stichting is niet aangevoerd of gebleken. Ten aanzien van de stichting [kindertehuis] is niets gesteld of gebleken met betrekking tot invloed die het Bisdom daarop zou uitoefenen en de Klachtencommissie acht voldoende aannemelijk dat de invloed van het Bisdom bij deze stichting niet anders was vormgegeven dan bij de stichting [naam]. Gelet daarop kan niet worden aangenomen dat het Bisdom overwegende invloed op één of beide stichtingen uitoefende waardoor deze aan een kerkelijke instelling gelijk zouden moeten worden gesteld.

4.10. De Klachtencommissie is op grond van het vorenstaande van oordeel dat klager niet-ontvankelijk is in zijn klacht en zal dienovereenkomstig beslissen. Daarbij zij opgemerkt dat dit oordeel afwijkt van de conclusie van [naam], doch dat de Klachtencommissie, anders dan [naam], haar oordeel kan baseren op een groot aantal relevante stukken die door het Bisdom zijn overgelegd na afronding van het onderzoek door [naam].

4.11. Ten overvloede overweegt de Klachtencommissie nog het volgende. Indien zou zijn geoordeeld dat wel sprake is geweest van een kerkelijke instelling, althans een instelling waarvoor het Bisdom verantwoordelijkheid droeg, dan zou dat nog niet tot een advies tot gegrondverklaring van de klacht hebben kunnen leiden nu de identiteit van de aangeklaagde niet is komen vast te staan. In dat verband is opmerkelijk dat [naam], toenmalige gezinsouder van klager, in haar brief aan klager (bijlage 1 bij het klaagschrift) ook uitsluitend spreekt over ‘Kok [naam]’ als aanduiding van aangeklaagde. Zij was als pleegouder verantwoordelijk voor de toen nog minderjarige klager. Het ligt voor de hand dat zij van de identiteit van aangeklaagde op de hoogte was, nu zij immers toestond dat klager met hem op vakantie ging. Kennelijk is zijn identiteit haar ook niet bekend.

Indien voorts de identiteit van ‘Kok [naam]’ wel zou zijn komen vast te staan, dan zou een advies tot gegrondverklaring nog afstuiten op het feit dat het misbruik heeft plaatsgevonden

tijdens een vakantie in [land] – en aldus duidelijk buiten de invloedssfeer van de instelling – op een tijdstip waarop klager al bijna een jaar niet meer in het kindertehuis verbleef waar aangeklaagde werkte. De relatie met de kerkelijke instelling is dan zo ver verwijderd dat deze niet meer voor het misbruik verantwoordelijk kan worden gehouden.

5. De beslissing

De Klachtencommissie verklaart klager niet-ontvankelijk in zijn klacht.

Deze beslissing is gegeven op 25 februari 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.